

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Magyar nyelvtörténet II

Egyetemi tanév 2026–2027

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Nyelvtudományi és Néprajzi-Antropológiai Intézet
1.4. Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program/ Képesítés	Magyar nyelv és irodalom
1.7. Képzési forma	Nappali tagozatos képzés

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve	Magyar nyelvtörténet II			A tantárgy kódja	LLM4127
2.2. Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fazakas Emese, egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve					
2.4. Tanulmányi év	2	2.5. Félév	4	2.6 Értékelés módja	Kollokvium
2.7. Tantárgy rendszere	Kötelező			2.8. Tantárgy típusa	Szaktárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	1	melyből: 3.2. előadás	1	3.3. szeminárium/labor/projekt	0
3.4. Tantervben szereplő összórás	14	melyből: 3.5. előadás	14	3.6 szeminárium/labor	0
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása (ET)					14
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok/ laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása (nagyobb vagy egyenlő a tantárgy naptárában az ellenőrzési feladatokra előírt összórászámmal)					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					2
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összórászáma					56
3.8. A félév összórászáma					70
3.9. Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

A dékáni jóváhagyás időpontja
A felelős dékán neve és aláírása

4.1. tantervi	
4.2. kompetenciabeli	legfeljebb 5-ös minősítés az első féléves <i>Magyar nyelvtörténet I</i> tantárgyból

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Laptop, vetítő, internet
5.2. A szeminárium/ labor lebonyolításának feltételei	Számítógép, vetítő, nyomtatott anyagok, internet, interaktív választbeküldő programok (Mentimeter/Slido/Quizizz vagy más)

6.1. A tanulmányi program elvégzése során elsajátított kompetenciák (a tantervből kell átvenni)¹

Szakmai kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CP3	Alkalmazza a bölcsészettudományok területén szerzett ismereteit.
CP4	Szótárakat használ.
CP6	Ismeri a nyelvi normákat.
Transzverzális kompetenciák	
Kompetencia kódja	Kompetencia
CT1	Alkalmazza a tudományos módszereket.
CT2	Alkalmazza a kutatási etika és a tudományos integritás elveit a kutatásban
CT3	Információforrásokat használ
CT5	Írásban közöl információkat

6.2. A tanulmányi programra jellemző kimeneti követelmények (a tantervből kell átvenni)²

A tantárgy által megcélzott kimeneti követelmények		
Kompetencia kódja	Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)	Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)

¹ A tanulmányi program tantervéből át kell venni azokat a szakmai és/vagy transzverzális kompetenciákat, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. Minden kompetencia esetében változatlan formában át kell venni a teljes kijelentést, beleértve a kompetencia kódját is, ahogyan a tantervben megjelenik. Amennyiben a két kategória közül valamelyikből nem vesznek át kompetenciákat, a táblázatban az adott kategóriának megfelelő sort törölni kell.

² Meg kell említeni a tanulmányi programra jellemző képzési eredményeket, amelyek fejlesztéséhez az a tantárgy is hozzájárul, amelyhez az adott tantárgyi adatlap készült. A tantárgy típusának (alaptárgy/szaktárgy/kiegészítő tárgy) megfelelő jellemzőket változatlan formában kell átvenni a tantervből, és a kapcsolódó kompetencia jobb odalán kell feltüntetni.

CP2, CP3, CP9, CP12, CP13, CT1, CT2, CT3, CT5, CT6, CT8	1. A hallgató felismeri, megérti, leírja, magyarázza, összefoglalja és szintetizálja a nyelvtudományi ismereteket.	1. A hallgató a megszerzett ismeretek alapján szövegeket értelmez, illetve leíró, érvelő vagy kritikai elemzéseket dolgoz ki. A hallgató összefüggéseket teremt a tanult diszciplínák között, hogy kialakítsa a szakterület integrált modelljét. A hallgató nyomon követi a szakterület tudományos és technológiai fejlődését.
CP3, CP9, CP12, CT3, CT5, CT6	2. A hallgató szinkrón és diakrón megközelítésben leírja a magyar nyelv főbb jelenségeit és nyelvtani szerkezeit, valamint szövegeket elemez.	2. A hallgató alkalmazza a nyelvi normákat mind az anyanyelvén, mind a választott idegen nyelven.
CT2, CT3, CT6, CT7, CT8	3. A hallgató jártas a digitális források és az információs technológiák használatában, érti és betartja azok elérésének és felhasználásának etikai szabályait.	3. A hallgató megfelelően tájékozódik a digitális környezetben, értékeli annak minőségét, etikusan és biztonságosan használja fel, valamint megfelelően hivatkozik a forrásokra.
CP1, CP2, CP3, CP9, CT8	4. A hallgató felismeri és megérti a regionálisan, történetileg vagy kontextuálisan változó nyelvi jelenségeket, amelyek a többnyelvűség vagy multikulturalitás eredményei. Ismeri az interkulturális jelenségek elméleteit, és mélyreható ismeretekkel rendelkezik azon ország(ok) kultúrájáról és társadalmáról, ahol a magyar nyelvet használják.	4. A hallgató elemzi és értelmezi a szóbeli vagy írásbeli kommunikáció explicit és implicit jelentéseit, felismeri a tudományos és irodalmi szövegek történeti, regionális meghatározottságait.

7. Tárgy-specifikus kimeneti követelmények

Ismeret és megértés (Knowledge and understanding)
1. A hallgató ismeri és megérti a szinkrón és diakrón nyelvészet fogalmait és módszereit.
2. A hallgató felismeri: az anyanyelv struktúrájának a történetiségben való kialakulása hogyan hat a mai beszélők nyelvi kompetenciájára
3. A hallgató felismeri és megérti, hogy a mai nyelvállapot szerves része a nyelvtörténetnek, illetve, hogy a kulturális és társadalmi változások befolyásolják a nyelv változását.
Specifikus tudományos készségek (Specific academic skills)
1. A hallgató tükrözteti a szinkrón és a diakrón síkok egymáshoz való viszonyát a nyelvi változások tekintetében.
2. Tudományos igényű szöveget alkot történeti anyag alapján.
3. Interdiszciplináris keretek között tud megállapításokat tenni egy adott kor nyelvállapotáról, illetve azt összehasonlítani a mai nyelvállapottal.
4. A regionális különbségeket is tekintetbe véve tud megállapításokat tenni a nyelvi változásokról.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések ³
1. A magyar köznyelv kialakulása	előadás	
2. A magyar nyelvjárások története 1	előadás	
3. A magyar nyelvjárások története 2	előadás	
4. A hangváltozások – a HB. és 16–17. századi szövegek párhuzamos elemzése alapján	elemzés – összehasonlító módszer – csoportmunka	
5. A tövek és toldalékok változása – a HB. és 16–17. századi szövegek párhuzamos elemzése alapján	elemzés – összehasonlító módszer – csoportmunka	
6. Az igeidők használata a magyar nyelv története során – a HB. és 16–17. századi szövegek párhuzamos elemzése alapján	elemzés – összehasonlító módszer – csoportmunka	
7. Pragmatikai és szintaktikai változások – a HB. és 16–17. századi szövegek párhuzamos elemzése alapján	elemzés – összehasonlító módszer – csoportmunka	házi dolgozat kijelölése (a végső jegy 80%-a)
Könyvészet Bárczi Géza: <i>A magyar nyelv múltja és jelene</i> . Gondolat Kiadó, Bp., 1980 Fazakas Emese: <i>A magyar nyelv kis történeti nyelvtana</i> . Egyetemi Műhely Kiadó, Kolozsvár, 2008. Kiss Jenő – Pusztai Ferenc (szerk.): <i>Magyar nyelvtörténet</i> . Osiris Tankönyvek, Osiris Kiadó, Bp., 2003. (az előadások tematikájának megfelelő fejezetek) Kiss Jenő, Pusztai Ferenc (szerk.): <i>A magyar nyelvtörténet kézikönyve</i> . Tinta könyvkiadó, Budapest, 2018. (az előadások tematikájának megfelelő fejezetek) É. Kiss Katalin – Gerstner Károly – Hegedűs Attila: <i>Kis magyar nyelvtörténet</i> . Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Piliscsaba, 2013. Madas Edit: „ <i>Látjátok feleim ...</i> ”: <i>magyar nyelvemlékek a kezdetektől a 16. század elejéig</i> . OSzK, Budapest, 2009. D. Mátyai Mária: <i>Nyelvünk élete</i> . Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. 1994.		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Egyéb: A vizsgafeladatok elkészítésekor minden esetben tekintetbe kell venni a MI intelligencia használatára vonatkozó hallgatói útmutatót.		

9. Értékelés

Tevékenység típusa	9.1 Értékelési kritériumok ⁴	9.2 Értékelési módszerek ⁵	9.3 Aránya a végső jegyben
9.4 Előadás	1. A jelenségek és fogalmak pontos ismerete	1. Kollokvium házi dolgozat alapján (80%)	100%
	2. Gyakorlati alkalmazás	2. Az órákon való aktív részvétel (20%)	

³ Például szervezési szempontok, ajánlások a hallgatók számára, a kurzushoz/szemináriumhoz kapcsolódó konkrét szempontok, mint például a területen dolgozó szakemberek meghívása stb.

⁴ Az értékelési kritériumoknak közvetlenül tükrözniük kell a tanulmányi program és a tantárgy szintjén kitűzött képzési eredményeket. Pontosabban, a várható képzési eredményeknél felsorolt eredményeket értékelik.

⁵ Javasolt mind a végső kiértékelési módszerek, mind a folyamatos kiértékelési stratégia meghatározása.

9.5 Szeminárium/ Labor			
9.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• legalább 5-ös minősítés a házidolgozatra • a csoportmunkában való aktív részvétel			

10. SDG-ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)⁶

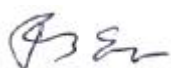
	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

2026. április 2.

Intézetigazgató:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:

⁶ Válasszon ki egyetlen olyan ikont, amely az *Egyetemi folyamatban történő alkalmazására vonatkozó eljárás* szerint legjobban illeszkedik az adott tantárgyhoz. Ha a tantárgy általánosságban foglalkozik a fenntartható fejlődéssel (pl. bemutatja/bevezeti a fenntartható fejlődés általános kereteit stb.), akkor a Fenntartható Fejlődés általános ikonja rendelhető hozzá. Ha egyetlen ikon sem vonatkozik a tantárgyra, válassza az utolsó opciót: „Nem alkalmazható”.